

MINISTARSTVO ZDRAVLJA
DIREKTORAT ZA JAVNO ZDRAVLJE I BIOMEDICINU

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI AKCIONOG PLANA PROGRAMA KONTROLE
UPOTREBE DUVANSKIH PROIZVODA U CRNOJ GORI 2023-2025, ZA 2024 GODINU

Podgorica, septembar 2025. godine

SADRŽAJ

SADRŽAJ	2
I UVODI REZIME	3
II INFORMACIJA O NAPRETKU U POSTIZANJU OPERATIVNIH CILJEVA	4
II. I. Operativni cilj 1. Ojačan upravljački okvir multisektorske kontrole duvana	5
II. II. Operativni cilj 2: Povećana dostupnost informacija na temu štetne upotrebe duvanskih proizvoda	6
II. III. Operativni cilj 3: Omogućeno kreiranje politika zasnovanim na dokazima i monitoring sporovođenja ciljanih aktivnosti na kontroli duvana.....	6
II. IV. Operativni cilj 4: Unapređenje zdravstvenog sektora u oblasti pružanja podrške za odvikavanje od upotrebe duvanskih proizvoda.....	7
II. V. Operativni cilj 5: Unapređenje pravnog okvira sa ciljem jačanja kontrole duvana	8
III TABELA ZA IZVJEŠTAVANJE	9
IV PREPORUKE ZA NAREDNI PERIOD	15

I UVODI REZIME

Godišnji izvještaj o realizaciji Akcionog plana Programa kontrole upotrebe duvanskih proizvoda za 2024. godinu, predstavlja sveobuhvatan pregled sprovedenih aktivnosti, postignutih rezultata, kao i izazova na putu ostvarivanja ciljeva zacrtanih strateškim dokumentima u Crnoj Gori. Programom rada Vlade Programom rada Vlade Crne Gore za 2025. godinu, u Cilju 17, **„Zdravlje građana i građanki je zalog za budućnost“** TD 217, predviđena izrada Godišnjeg izvještaj o realizaciji Akcionog plana Programa kontrole upotrebe duvanskih proizvoda u Crnoj Gori 2023-2025, za 2024. godinu.

Ovaj izvještaj ima za cilj da pruži transparentne informacije o primeni i efektivnosti definisanih mjera u okviru Akcionog plana, kao i o njihovom uticaju na smanjenje konzumacije duvanskih proizvoda i zaštitu javnog zdravlja.

Upotreba duvana jedan je od najvažnijih faktora rizika za kardiovaskularne i respiratorne bolesti, kancer i nekoliko drugih hroničnih bolesti. Trenutna situacija u pogledu upotrebe duvanskih proizvoda u Crnoj Gori i negativnog uticaja na zdravlje ljudi, društvo i životnu sredinu zahtijeva primjenu snažnih korektivnih mjera. Potrošnja duvana među odraslima i mladima u Crnoj Gori je visoka (Prema Istraživanju o kvalitetu života, životnim stilovima i zdravstvenim rizicima stanovnika Crne Gore iz 2017. godine zastupljenost pušača u opštoj populaciji iznosi 35,4%, što je značajno više u odnosu na evropsku populaciju).

Kontrola upotrebe duvanskih proizvoda je prioritetna oblast u okviru javnozdravstvene politike Crne Gore, koja se usmerava na smanjenje negativnih efekata upotrebe duvana na zdravlje građana, uz implementaciju međunarodnih standarda i zakonodavnih okvira. Strategije i akcije koje su deo ovog programa usmerene su na prevenciju pušenja, povećanje svesti o zdravstvenim rizicima, kao i na strože regulisanje dostupnosti i promocije duvanskih proizvoda, u skladu sa principima zaštite zdravlja stanovništva i prava na zdravu životnu sredinu.

Za ostvarivanje ciljeva, Akcioni plan za 2024. godine predviđa konkretne aktivnosti, kao što su sprovođenje preventivnih i edukativnih kampanja, sprovođenje ispitavanja i istraživanja, pojačana kontrola prodaje duvanskih proizvoda, kao i unapređenje pravnog okvira koji se odnose na ograničenje upotrebe duvanskih proizvoda.

Tokom jednogodišnje realizacije Akcionog plana za 2024. godinu, **od ukupno 26 planiranih aktivnosti, realizovano je 3 aktivnosti odnosno (11,5%), dok nije realizovano 23 aktivnosti odnosno (88,5%)** što je prikazano u Grafiku 1.

Stepen realizacije aktivnosti u 2024. godini je smanjen (za sve operativne ciljeve) zbog nedostatka finansijskih sredstava, tj. preraspodjele kadrovskih, finansijskih i drugih resursa što je dovelo do zastoja ili ograničenja u sprovođenju aktivnosti.

II INFORMACIJA O NAPRETKU U POSTIZANJU OPERATIVNIH CILJEVA

Program kontrole upotrebe duvanskih proizvoda U Crnoj Gori 2023-2025, za 2024. godinu, predstavlja jedan od ključnih javnozdravstvenih prioriteta u skladu sa nacionalnim strategijama i međunarodnim obavezama, uključujući, okvirnu konvenciju Svjetske zdravstvene organizacije o kontroli duvana (FCTC). U cilju smanjenja zdravstvenih, socijalnih i ekonomskih posljedica povezanih s upotrebom duvanskih proizvoda, Vlada Crne Gore, usvojila je Akcioni plan za implementaciju Programa kontrole upotrebe duvana za period koji uključuje 2024. godinu.

Godišnji izvještaj o realizaciji Akcionog plana za 2024. godinu, pruža pregled postignutog napretka u realizaciji definisanih operativnih ciljeva iz Akcionog plana, analizirajući sprovedene aktivnosti, stepen realizacije planiranih mjera, kao i izazove koji su uticali na dinamiku sprovođenja. Izvještaj takođe sadrži preporuke za unapređenje provedbe politike kontrole duvana u narednom periodu.

Ova informacija o napretku u postizanju operativnih ciljeva strukturirana je prema ključnim tematskim oblastima Akcionog plana, uključujući:

- Jačanje upravljačkog okvira multisektorske kontrole duvana;
- Povećanje dostupnosti informacija na temu štetne upotrebe duvanskih proizvoda;
- Kreiranje politika zasnovanim na dokazima i minitoringu sprovođenja ciljnih aktivnosti na kontroli duvana;
- Unapređenje zdravstvenog sektora u oblasti pružanja za odvikvanje od upotrebe duvanskih proizvoda;
- Unapređenje pravnog okvira sa ciljem jačanja kontrole duvana.

Svrha ovog dokumenta jeste osigurati transparentnost procesa implementacije, omogućiti evaluaciju ostvarenih rezultata u odnosu na planirane ciljeve, te identifikovati potrebe za

prilagođavanjem pristupa kako bi se povećala efikasnost kontrole upotrebe duvanskih proizvoda.

II. I. Operativni cilj 1. Ojačan upravljački okvir multisektorske kontrole duvana

Akcionim planom planirano je da se ovaj cilj postigne sprovođenjem dvije ključne aktivnosti. Pregled realizovanih aktivnosti Operativnog cilja 1, prikazan u Grafiku 2, jasno pokazuje da je 100% aktivnosti uspješno realizovano.

Ovaj rezultat odražava posvećenost i efikasnost Ministarstva zdravlja u implementaciji planiranih mjera, čime se ostvaruje značajan napredak u kontroli upotrebe duvanskih proizvoda.

Ministarstvo zdravlja je u prethodnom periodu uspješno realizovalo obje aktivnosti predviđene Akcionim planom. Prva aktivnost obuhvatila je formiranje Nacionalne komisije za kontrolu duvana, koja predstavlja ključnu instituciju za koordinaciju svih aktivnosti u vezi sa smanjenjem konzumacije duvanskih proizvoda i praćenje implementacije zakonodavnih mjera. Ova Komisija formirana je Rješenjem Ministarstva zdravlja broj 6-040/25-2506/1 od 29. maja 2025. godine.

Komisija okuplja relevantne stručnjake i predstavnike različitih sektora, čime se osigurava sveobuhvatan pristup problemu upotrebe duvanskih proizvoda.

Druga aktivnost uključivala je organizovanje zasijedanja Nacionalne komisije, koja je tokom svoje prve sjednice razmotrila strateške pravce daljeg djelovanja u oblasti kontrole duvanskih proizvoda. Na ovom zasijedanju razmatrane su aktualne politike, evaluacija sprovedenih aktivnosti i identifikacija novih izazova u implementaciji zakonskih mjera, što je omogućilo formulisanje konkretnih preporuka za poboljšanje budućih akcija. Zasijedanje je, osim toga, predstavljalo priliku za dijalog između stručnjaka, donosilaca odluka i drugih zainteresovanih strana, čime je osigurana veća transparentnost i efektivnost u implementaciji mjera.

Ove aktivnosti nisu samo ostvarene prema planu, već su postavile temelje za budući razvoj politika i mjera kontrole duvanskih proizvoda u zemlji. Realizacija ovih ključnih aktivnosti potvrdila je opredjeljenje Ministarstva zdravlja za unapređenje javnozdravstvenih politika i postizanje dugoročnih ciljeva smanjenja upotrebe duvanskih proizvoda, čime se doprinosi zaštiti zdravlja građana.

II. II. Operativni cilj 2: Povećana dostupnost informacija na temu štetne upotrebe duvanskih proizvoda

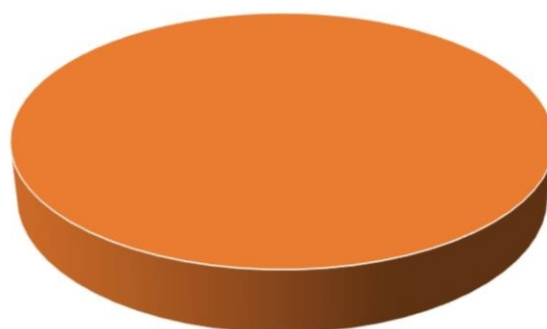
U okviru Akcionog plana za 2024. godinu, operativni cilj 2. usmjeren je na povećanje dostupnosti informacija o štetnim posljedicama upotrebe duvanskih proizvoda, s krajnjim ciljem podizanja svijesti građana o zdravstvenim rizicima koje ova praksa nosi. Za ostvarenje ovog cilja bilo je planirano sprovođenje ukupno devet aktivnosti koje su obuhvatale različite oblasti, uključujući edukativne programe, organizovanje kampanja i druge promotivne inicijative. Međutim, tokom izvještajnog perioda nijedna od predviđenih aktivnosti nije realizovana, što je značajno uticalo na nedostizanje željenih rezultata u podizanju javne svijesti o ovoj važnoj temi, što je prikazano u Grafikonu 3.

II. III. Operativni cilj 3: Omogućeno kreiranje politika zasnovanim na dokazima i monitoring sprovođenja ciljanih aktivnosti na kontroli duvana

Operativni cilj 3. fokusira se na razvoj politika zasnovanih na čvrstim i relevantnim dokazima, kao i na uspostavljanje sistema za monitoring sprovođenja ciljanih aktivnosti u oblasti kontrole upotrebe duvanskih proizvoda. U okviru ovog cilja planirano je sprovođenje ukupno sedam aktivnosti koje uključuju istraživanja o upotrebi duvana, obezbeđivanje uslova za osnivanje akreditovane laboratorije za ispitivanje bezbednosti duvanskih proizvoda i potrebne opreme za istu, sprovođenje ispitivanja i informisanje javnosti o toksičnim sastojcima duvana. Međutim, tokom izvještajnog perioda nijedna od ovih sedam planiranih aktivnosti nije realizovana, što je značajno uticalo na neostvarivanje postavljenih ciljeva i usporilo napredak u unapređenju politike kontrole upotrebe duvanskih proizvoda, što je prikazano u Grafikonu 4.

Grafikon 4

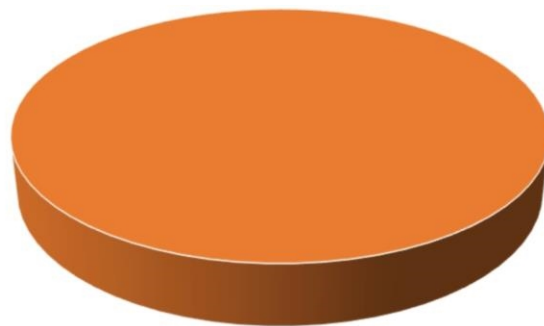

■ Nije realizovano 100% ■ ■ ■

II. IV. Operativni cilj 4: Unapređenje zdravstvenog sektora u oblasti pružanja podrške za odvikavanje od upotrebe duvanskih proizvoda

Ovaj cilj obuhvata realizaciju šest ključnih aktivnosti koje uključuju obuku zdravstvenih radnika, razvoj novih pristupa u lečenju zavisnosti od duvana, kao i usmeravanje resursa ka efikasnim metodama odvikavanja. Planirane aktivnosti uključuju sprovođenje pilot programa za odvikavanje od upotrebe duvanskih proizvoda, izradu Programa za odvikavanje, edukaciju kadra za sprovođenje programa i druge povezane inicijative. Iako nijedna od ovih šest aktivnosti nije realizovana u izvještajnom periodu, planirano je da se sve predviđene aktivnosti sprovedu u budućem periodu, sa ciljem jačanja kapaciteta zdravstvenih radnika i unapređenja podrške osobama koje žele da se oslobode zavisnosti od duvana, što je prikazano u grafikonu 5.

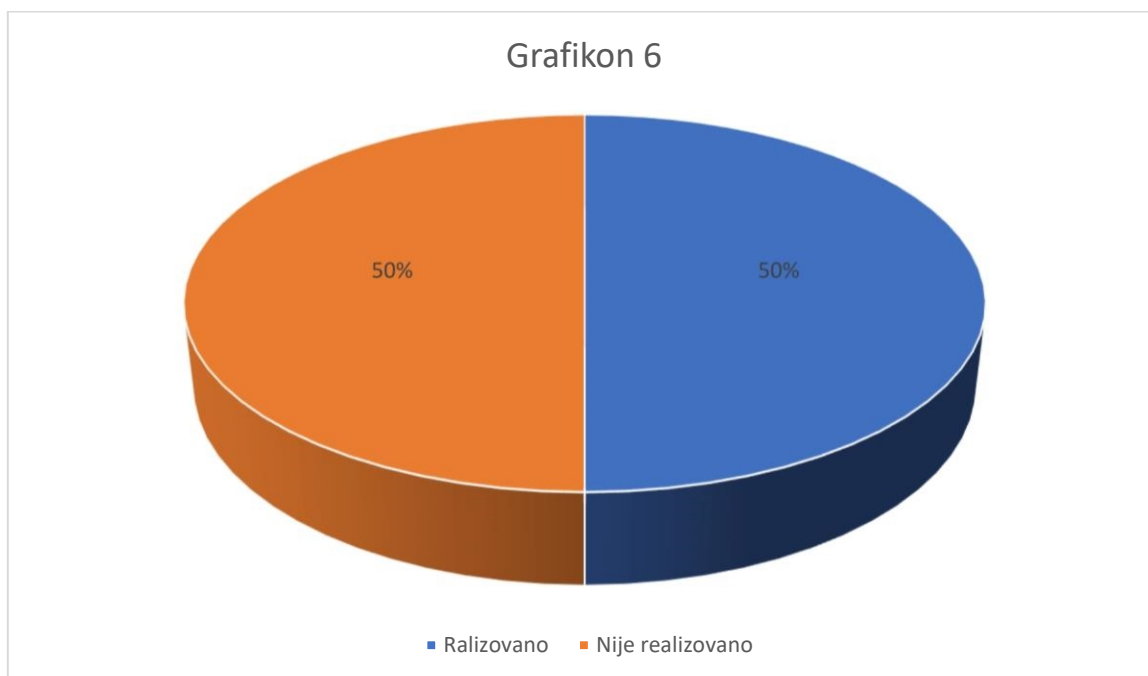
Grafikon 5

■ Nije realizovano 100% ■ ■ ■

II. V. Operativni cilj 5: Unapređenje pravnog okvira sa ciljem jačanja kontrole duvana

Operativni cilj 5 usmjeren je na unapređenje postojećeg pravnog okvira, a kako bi se dodatno osnažile mjere kontrole upotrebe duvanskih proizvoda. U okviru ovog cilja planirane su dvije konkretne aktivnosti, koje obuhvataju, izradu prijedloga izmjene i dopune Zakona o duvanu i o izrada prijedloga izmjene i dopune Zakona o ograničenju upotrebe duvanskih proizvoda. Naime, Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o duvanu čije donošenje je planirano Akcionim planom, Vlade Crne Gore je utvrdila na sjednici od 28.marta 2024.godine i uputila Skupštini Crne Gore, međutim taj Zakon je naknadno povučen iz skupštinske procedure. U toku aktivnosti na izradi novog Zakona o duvanu, čije usvajanje je planirano do kraja tekuće godine. Što se tiče druge aktivnosti koja se odnosi na prijedlog izmjene i dopune Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, ista je realizovana. Od navedene dvije aktivnosti, realizovanana je jedna, što je prikazano u Grafikonu 6.

III TABELA ZA IZVJEŠTAVANJE

OPERATIVNI CILJ 1. Ojačan upravljački okvir multisektorske kontrole duvana							
Indikator učinka: Broj izvještaja sa preporukama Nacionalne komisije za kontrolu duvana	Početna vrijednost: Nepostojanje komisije			Prealzna vrijednost Formiana Komisija	Ciljna vrijednost: Minimum 1 izvještaj o radu Komisije godišnje		
Aktivnost	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Status realizacije	Datum početka	Planirani rok završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
1.1. Osnivanje Nacionalne komisije za kontrolu duvana	Rješenje o formiranju komisije	MZ	Realizovana aktivnost	IIQ2023	IIQ2023	0e	Nijesu potrebna dodatna sredstva
1.2. Organizovati zasjedanja Nacionalne komisije za kontrolu duvana	Broj održanih sastanaka	MZ	Realizovana aktivnost	IIQ2023	IVQ2025	20.000e (10.000e 2024, 10.000e 2025)	Budžet MZ
OPERATIVNI CILJ 2. Povećana dostupnosti informacija na temu štetne upotrebe duvanskih proizvoda							
Indikator učinka: Broj aktivnosti sa ciljem informisanja na temu štetne upotrebe duvanskih proizvoda	Početna vrijednost: Nedostupan podatak		Prealzna vrijednost Sprovedeno 25 aktivnosti	Ciljna vrijednost: Sprovedeno minimum 50 aktivnosti			
Aktivnost	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Status realizacije	Datum početka	Planirani rok završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
2.1. Iniciranje izmjena univerzitetskih kurikuluma zdravstvenog usmjerenja u dijelu da se prošire temama o štetnim efektima duvana i duvanskih proizvoda na zdravlje	Izmijenjeni univerzitetski kurikulumi	Ministarstvo prosvjete; UCG – CSO; Medicinski fakultet; IJZCG;	Nije realizovano	IIQ2023	IVQ2025	0e	Nijesu potrebna dodatna sredstva
2.2. Izrada programa obuke nastavnika osnovnih i Srednjih škola na temu prevencije upotrebe duvanskih proizvoda	Izrađen program obuke i akreditovan od strane Nacionalnog savjeta za obrazovanje	Ministarstvoprosvjete; Zavod za školstvo; CSO; Institut za javnozdravlje	Nije realizovano	IIQ2023	IIIQ2023	-	Nijesu potrebna dodatna sredstva

2.3. Edukacija nastavnika iz 20 osnovnih i 10 srednjih pilot škola	Broj obuka; Broj učesnika obuka;	Ministarstvo prosvjete; Zavod za školstvo; NVO; Institut za javno zdravlje	Nije realizovano	IVQ2023	IQ2025	50.000e (10.000e 2023 30.000e 2024 10.000e 2025)	Budžet Ministarstva prosvjete
2.4. Monitoring i evaluacija efekata primjene programa u 30 pilot škola	Razlika u podacima ulaznog i izlaznog istraživanja među konzumentima;	Ministarstvo prosvjete; Zavod za školstvo; NVO; Institut za javno zdravlje	Nije realizovano	IQ2024	IIIQ2025	9.000e (5.000e 2024 4.000e 2025)	Budžet Ministarstva prosvjete
2.5. Organizovanje kampanja i takmičenja za borbu protiv upotrebe duvanskih proizvoda u saradnji sa lokalnom zajednicom (sportom protiv dima, likovni i literarni konkursi, kvizovi, ekopatrole; naučno istraživački radovi...)	Realizovane kampanje u svim osnovnim i srednjim školama	Ministarstvo prosvjete; Zavod za školstvo; NVO; Institut za javno zdravlje; SZO; Lokalne zajednice;	Nije realizovano	IIIQ2023	IV Q2025	6.000e (2.000e 2023 2.000e 2024 2.000e 2025)	Budžet Ministarstva prosvjete
2.6. Unapređivanje međupredmetnih tema za svenivo obrazovanja	Međupredmetne teme usvojene od strane Nacionalnog savjeta za obrazovanje	Ministarstvoprosvjete; Zavod za školstvo; CSO; Institut za javnozdravlje	Nije realizovano	IIQ2023	IV Q2023	0e	Nijesu potrebna dodatna sredstva
2.7. Priprema plana aktivnosti informisanja šire javnosti o štetnim efektima upotrebe duvana	Pripremljen plan	NCTC; MZ; IJZCG;	Nije realizovano	IIQ2023	IVQ2023	0e	Nijesu potrebna dodatna sredstva
2.8. Sprovođenje aktivnosti informisanja šire javnosti o štetnim efektima upotrebe duvana	Broj medijskih objava, gostovanja	NCTC; MZ; IJZCG;	Nije realizovano	IIIQ2023	IVQ2025	0e	Nijesu potrebna dodatna sredstva
2.9. Razvijanje i implementacija nove baze podataka sa specifičnim parametrima za zemlju (kao podkategorija na postojećim Vladinim portalima)	Izrađena podkategorija na websajtu	NCTC; MZ; IJZCG;	Nije realizovano	IIQ2023	IVQ2023	0e	Nijesu potrebna dodatna sredstva

OPERATIVNI CILJ 3. Omogućeno kreiranje politika zasnovanim na dokazima i monitoring sprovođenja ciljanih aktivnosti na kontroli duvana

Indikator učinka: Broj realizovanih istraživanja		Početna vrijednost: Izveštaji o istraživanjima iz 2017. godine	Prelazna vrijednost 1 Izveštaj o sprovedenim istraživanjima	Ciljna vrijednost: 3 izveštaja o sprovedenim istraživanjima			
Aktivnost	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Status realizacije	Datum početka	Planirani rok završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
1.1. Sprovođenje naučna istraživanja o upotrebi duvanskih proizvoda – GYTS	Izrađen izveštaj sa rezultatima istraživanja	IJZCG	Nije realizovano	IIQ2023	IVQ2025	150.000e (50.000e godišnje)	Donacije – SZO;
1.2. Sprovođenje istraživanja GHPS	Izrađen izveštaj sa rezultatima istraživanja	IJZCG, MZ, Domovi zdravlja	Nije realizovano	IQ2024	IVQ2024	35.000e	Donacije – SZO, EU fondovi
1.3. Obezbeđivanje tehničkih uslova za osnivanje akreditovane laboratorije za ispitivanje bezbijednosti duvanskih proizvoda	Osnovana laboratorija	IJZCG, MZ	Nije realizovano	IIQ2023	IVQ2023	10.000 e	Budžet IJZCG
1.4. Nabavka opreme za akreditovanu laboratoriju za ispitivanje bezbijednosti duvanskih proizvoda i akreditacija metoda	Nabavljena oprema	MZ, IJZCG	Nije realizovano	IQ2023	IVQ2023	320.000 e	Donacije/Projekat
1.5. Sprovođenje ispitivanja bezbijednosti duvanskih proizvoda	Broj sprovedenih ispitivanja	IJZCG	Nije realizovano	IVQ2023	IVQ2025	30.000e (10.000e godišnje)	Budžet IJZCG
1.6. Sprovođenje procjene zdravstvenog rizika stanovništva na osnovu podataka dobijenih iz humanog biomonitoringa	Broj sprovedenih procjena	IJZCG, MZ	Nije realizovano	IVQ2023	IVQ2025	150.000e (50.000e godišnje)	Donacije - Ministarstvo nauke; EU Fondovi
1.7. Informisanje javnosti o toksičnim sastojcima duvana i emisiji iz duvanskih proizvoda	Broj medijskih objava	IJZCG – laboratorija	Nije realizovano	IVQ2023	IVQ2025	0e	Nijesu potrebna dodatna sredstva

OPERATIVNI CILJ 4. Unapređenje zdravstvenog sektora u oblasti pružanja podrške za odvikavanje od upotrebe duvanskih proizvoda							
Indikator učinka: Broj učesnika u programima odvikavanja od upotrebe duvanskih proizvoda	Početna vrijednost: 0		Prelazna vrijednost 2,5% populacije koja upotrebljava duvanke proizvode	Ciljna vrijednost: 5% populacije koja upotrebljava duvanske proizvode			
Aktivnost	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Status realizacije	Datum početka	Planirani rok završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
4.1. Sprovođenje Pilot programa za odvikavanje od upotrebe duvanskih proizvoda putem kratkih intervencija	Proj pacijenata sa kojima je sprovedena kratka intervencija	Domovi zdravlja; MZ;	Nije realizovano	IVQ2023	IVQ2025	0e	Nijesu potrebna dodatna sredstva
4.2. Definisanje metodologije za monitoring i evaluaciju realizacije Pilot programa za odvikavanje od upotrebe duvanskih proizvoda putem kratkih intervencija	Definisana metodologija za evaluaciju realizacije Programa	NCTC; Domovi zdravlja	Nije realizovano	IIQ2023	IIQ2024	0e	Nijesu potrebna dodatna sredstva
4.3. Sprovođenje monitoringa i evaluacije realizacije Pilot programa za odvikavanje od upotrebe duvanskih proizvoda putem kratkih intervencija	Izveštaj o sprovedenom monitoringu i evaluaciji	NCTC; Domovi zdravlja	Nije realizovano	IVQ2023	IVQ2025	0e	Nijesu potrebna dodatna sredstva
4.4. Izrada Programa za odvikavanje od upotrebe duvanskih proizvoda koji će se sprovoditi u savjetovalištim	Izrađen Program	NCTC; Domovi zdravlja, MZ; IJZCG;	Nije realizovano	IQ2024	IIIQ2024	5.000e	Budžet MZ
4.5. Edukacija kadra za sprovođenje Programa za odvikavanje od upotrebe duvanskih proizvoda koji će se sprovoditi u savjetovalištim	Broj sprovedenih obuka; Broj obučenog medicinskog kadra	MZ; IJZCG; Domovi zdravlja	Nije realizovano	IVQ2024	IVQ2025	15.000e (5.000e 2024 10.000e 2025)	Budžet MZ

4.6. Sprovođenje Programa za odvikavanje od upotrebe duvanskih proizvoda koji će se sprovesti u populacionim savjetovalištim	Broj pacijenata uključenih u Program	Domovi zdravlja;	Nije realizovano	IQ2025	IVQ2025	0e	Nijesu potrebna dodatna sredstva
OPERATIVNI CILJ 5. Unapređenje pravnog okvira sa ciljem jačanja kontrole duvana							
Indikator učinka 1): Regulativa u oblasti duvanskih proizvoda	Početna vrijednost Zastarjeli zakonski akti			Prelazna vrijednost Organizovani sastanci	Ciljna vrijednost: Usvojeni svi predloženi amandmani		
Aktivnost	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Status realizacije	Datum početka	Planirani rok završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
5.1 Izrada predloga izmjene/dopune Zakona o duvanu	Izrađen predlog izmjene/dopune	MiF	Nije realizovano	IIQ2023	IVQ2023	0e	Nijesu potrebna dodatna sredstva
5.2. Izrada predloga izmjene/dopune Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda	Izrađen predlog izmjene/dopune	MZ, partneri: IJZCG, MiF, Uprava carina, Uprava za inspeksijske poslove	Realizovano	IIQ2023	IVQ2023	5.000 e	Donacije

IV PREPORUKE ZA NAREDNI PERIOD

Rezultati realizacije Akcionog plana za 2024. godinu ukazuju na značajan izazov u sprovođenju aktivnosti, budući da je od ukupno 26 planiranih zadataka realizovano svega 3. Ovakav stepen realizacije jasno pokazuje da postoje sistemske prepreke koje treba hitno adresirati kako bi se postigli željeni ciljevi u kontroli upotrebe duvanskih proizvoda i zaštiti javnog zdravlja u Crnoj Gori. U narednom periodu, neophodno je da sve relevantne institucije i sektori zajednički prepoznaju ozbiljnost situacije i posvete se unapređenju procesa implementacije kroz sljedeće ključne korake:

Prije svega, neophodno je sprovesti temeljnu analizu svih izazova i prepreka koje su dovele do niske stope realizacije aktivnosti. Takođe, preporučuje se uspostavljanje efikasnog i transparentnog sistema upravljanja i koordinacije koji će objediniti sve multisektorske aktere, sa jasno definisanim odgovornostima, rokovima i mehanizmima za praćenje napretka. Takav pristup će omogućiti pravovremeno prepoznavanje i rješavanje eventualnih problema tokom implementacije.

Osiguranje adekvatnih ljudskih, tehničkih i finansijskih resursa mora postati prioritet, kako bi svi planirani zadaci mogli biti realizovani u skladu sa utvrđenim standardima i rokovima.

Takođe, neophodno je intenzivirati rad na podizanju svijesti javnosti i donosilaca odluka o štetnim efektima upotrebe duvanskih proizvoda, kroz kontinuirane edukativne kampanje i pravovremeno dostupne informacije, čime se podstiče podrška i odgovornost na svim nivoima.

Konačno, potrebno je pregledati i unaprijediti postojeći pravni okvir, uklanjajući prepreke za efikasnu kontrolu i osiguravajući da zakonske mjere budu adekvatno primijenjene.

Primjenom ovih preporuka, stvoriće se snažna osnova za značajan napredak u sprovođenju Akcionog plana, čime će se doprinijeti boljem zdravlju stanovništva Crne Gore i jačanju ukupnog sistema kontrole duvanske upotrebe.